

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 15. februar 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 415 (MOF alm. del) stillet 25. januar 2017 efter ønske fra Trine Torp (SF).

Spørgsmål nr. 415

"Ministeren bedes fremsende en redegørelse for, hvordan kemikaliers allergene virkning reguleres i Danmark og EU og herunder oplyse, hvilke muligheder der er for at kræve substitution af stoffer, som er allergene (iboende egenskab), og ministeren bedes i den forbindelse besvare følgende spørgsmål:

- Hvad kan ministeren oplyse om anvendelsen i Danmark af de mest allergene kemikalier i produkter, herunder produkter som kommer i direkte hudkontakt?
- I hvor store mængder anvendes de mest allergene kemikalier og i hvilke produktgrupper?
- For hvilke af disse kemikalier findes der i dag alternativer, som ikke er allergene, og som ikke er sundhedsskadelige på anden vis f.eks. ved ikke at have CMR-egenskaber (alle kemiske stoffer, der er kræftfremkaldende, mutagene eller som er skadelige for forplantning og udvikling)?
- Hvad kan ministeren oplyse om konsekvenserne af udsættelse for de mest anvendte og mest allergene kemikalier, herunder antal allergitilfælde, tabt arbejdsfortjeneste og samlet økonomisk tab?
- Hvor mange danskere har allergi, som er forårsaget af eller forværret ved kontakt med kemikalier i forbrugerprodukter, og hvor mange tilfælde opstår der hvert år?
- Hvor stor en andel af denne belastning kommer fra de mest anvendte og mest allergene stoffer?
- Hvad er de samfundsøkonomiske omkostninger af allergene kemikalier i Danmark?"

Svar

Allergi som følge af udsættelse for kemiske stoffer er meget individuelt, og hvad den ene person reagerer på, tåles fint af den anden. Derfor er det vanskeligt at gardere sig fuldstændig mod udvikling af allergi. Danmark har stort fokus på allergifremkaldende stoffer og har presset på for og stået bag flere af de forbud, der er besluttet i EU. Jeg henviser i den forbindelse til mine vedlagte besvarelser af S 610 og S 611 stillet af Trine Torp.

Der findes ikke en samlet oversigt, der viser anvendelsen af de mest allergifremkaldende kemikalier i produkter, i hvor store mængder de anvendes, og i hvilke produkter de anvendes. Hvorvidt, der findes egnede alternativer, vil afhænge af det konkrete stof og brugen heraf.

Som det fremgår af besvarelserne af spørgsmål S 610 og S 611, har jeg igangsat arbejdet for en ny kemiindsats 2018-21 til afløsning af den gældende Kemikalieindsats 2014-17. Miljøstyrelsen og Fødevarestyrelsen har netop afsluttet en helt indledende høring af danske og europæiske interessenter på kemiområdet, og denne første inddragelse af interessenterne har bl.a. også vist et ønske om yderligere fokus på allergifremkaldende stoffer. Som det ligeledes fremgår, er det min ambition, at vi i

dialog kan skabe grundlaget for en bred politisk aftale om en ny fælles kemiindsats 2018-21, og at en indsats i forhold til allergifremkaldende stoffer bør indgå i denne dialog.

Allergifremkaldende stoffer er reguleret via forskellig lovgivning i EU. Kemikalier i produkter som f.eks. vaskemidler og maling, er omfattet af klassificeringsreglerne, der betyder, at virksomheden bærer ansvaret for at fremmærke de stoffer og blandinger, de markedsfører. For en række allergene stoffer er der i EU besluttet en harmoniseret klassificering. Der er i dag godt 1.100 stoffer og stofgrupper, der har en harmoniseret klassificering som sensibiliserende, mens virksomhederne har selvklassificeret godt 12.000 stoffer og stofgrupper som sensibiliserende. Det betyder, at disse kemikalier skal bære et farepiktogram og advarslen: "Kan udløse en allergisk hudreaktion" eller "Kan fremkalde allergi- eller astmasymptomer eller åndedrætsbesvær ved indånding".

Biocider, herunder bl.a. flere typer konserveringsmidler, er reguleret under biocidforordningen. De konkrete biocidprodukter vil efter en eventuel EU-godkendelse af aktivstoffet skulle godkendes som produkter, hvor slutproduktet (f.eks. maling) og dets anvendelse også vil blive vurderet. I en sådan risikovurdering indgår en vurdering af både miljø- og sundhedseffekter, herunder også risikoen for sensibilisering (fremkaldelse af allergi) ved en given anvendelse af et produkt. Normalt godkendes produkter ikke til privat anvendelse, hvis sundhedsrisikoen er så høj, f.eks. i form af allergiske hudreaktioner, at det kræver personlige værnemidler, så som handsker. For professionelle kan der i produktgodkendelsen stilles krav om, at der anvendes værnemidler.

Ligesom andre kemikalier kan pesticider (sprøjtemidler) også indeholde allergifremkaldende stoffer. For professionelle, som anvender sprøjtemidler, gælder særlige regler, dels krav om uddannelse, dels vejledninger vedrørende anvendelse af midlerne. Desuden kan der være krav om anvendelse af personlige værnemidler f.eks. i form af handsker. For sprøjtemidler, som sælges til private (haveejere), gælder det, at midler, som er klar til brug, ikke må være klassificerede for sundhed, dvs. at de f.eks. ikke må være allergifremkaldende. Midler, som sælges som koncenter, må ikke have en sundhedsklassificering, dog tillades en klassificering som lokalirriterende eller allergifremkaldende ved hudkontakt, men kun når midlerne sælges i en emballage med en doseringsanordning, som mindsker risikoen for hudkontakt ved fortynding af midlet til brug. Den færdige brugsopløsning må ikke være allergifremkaldende.

Herudover er en række specifikke allergifremkaldende stoffer i både kosmetik og legetøj reguleret ved enten forbud eller krav om mærkning. Der er forbud mod de mest allergifremkaldende isothiazolinoner (konserveringsmidler) i kosmetik, der ikke vaskes af huden samt i legetøj til børn under tre år og i legetøj, der er beregnet til at komme i munden. I både legetøj og kosmetik er der krav om mærkning af 26 allergifremkaldende parfumestoffer, og i kosmetik er der krav om, at det angives, hvis parfume er tilsat.

For at beskytte mennesker og miljø mod forurening fra kemiske stoffer er der fastsat grænseværdier - de såkaldte kvalitetskriterier - for, hvilke koncentrationer af kemikalier der må være i jord, luft, spildevand og drikkevand. Grænseværdierne bliver brugt for eksempel til miljøgodkendelse af virksomhederne eller ved vurdering af alvoren og indsatsen ved en forurening med kemikalier. Allergifremkaldende stoffer er blandt de stoffer, der er fastsat kvalitetskriterier for. Kvalitetskriteriet for kemiske stoffer er som hovedregel baseret på stoffernes sundhedseffekter, og hvor meget man kan tåle, uden at sundheden påvirkes.

I EU's kemikalielovgivning REACH er der forbud mod chrom VI i lædervarer og mod nikkel i produkter, der er beregnet til at have længerevarende hudkontakt. Når det i EU vurderes, om allergifremkaldende og andre stoffer skal forbydes, vurderes det ligeledes, om der er egnede

alternativer til det pågældende stof. Et krav om substitution er først til stede, når der er vedtaget et forbud mod et stof, men erfaringen viser, at substitutionen i de fleste tilfælde starter inden forbuddet træder i kraft, når der, f.eks. fra klassificering eller vurdering i den videnskabelige komité for forbrugerprodukter, er viden om, at et stof er allergifremkaldende.

F.eks. viste Miljøstyrelsens rapport fra 2016 om allergifremkaldende stoffer i legetøj og kosmetik, at det er muligt for stort set alle de kortlagte produkter til børn (undtagen produkttyperne hårspray og parfumesæt) at finde produkter i de danske butikker uden potentielt allergifremkaldende stoffer. Parfumestoffer viste sig at være den gruppe af stoffer, som var det største problem, hvad angår allergi.

Arbejdstilsynet har oplyst, at arbejdsgiveren efter arbejdsmiljølovgivningen altid skal vurdere, om farlige kemiske stoffer og materialer kan substitueres med ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer, materialer og processer, når der er risiko for påvirkning fra disse under arbejdet. Substitution skal foretages, når det er teknisk og økonomisk muligt. Virksomhederne skal på Arbejdstilsynets anmodning dokumentere, hvis der ikke kan foretages substitution.

Derudover kan Arbejdstilsynet give påbud om, at virksomheden skal undersøge muligheden for substitution. Dette har Arbejdstilsynet mulighed for, medmindre der foreligger klare og kendte muligheder for substitution.

Vedrørende underspørgsmål 4-7 henviser jeg til Miljøstyrelsens notat af den 8. februar 2017
./.
vedrørende fakta på allergiområdet, som er vedlagt.

Esben Lunde Larsen

/

Michel Schilling